

İMAR YASASI DEĞİŞTİ

3194 sayılı İmar Yasası'nın kimi maddelerinde değişiklik yapan 5940 sayılı Yasa 17 Aralık 2009 tarihli Resmi Gazete'de yayımlandı. Yürürlükte bulunan mevzuat çerçevesinde elektrikle ilgili fen adamlarının fenni mesuliyet üstlenmeleri olanağı bulunmadığı halde, Bayındırlık ve İskan Bakanlığı ile kimi belediyelerin uygulamaları nedeniyle fen adamlarının fenni mesuliyet yapmaları sağlanıyordu. Elektrik yapım işlerindeki fenni mesuliyetle ilgili olarak fen adamlarıyla yaşanan yetki tartışmaları bu düzenlemeyle son buldu.

Yasa ile 3194 sayılı İmar Yasası'nın 28, 42 ve 44. maddelerinde değişiklikler yapılırken, aynı Yasa'ya iki de geçici madde eklendi. 5940 sayılı Yasa ile ayrıca 180 sayılı Bayındırlık ve İskan Bakanlığı'nın Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin 2 ve 12. maddelerinde kimi değişiklikler yapıldı.

İmar Yasası'nın 28. Maddesi'nin başlığı "Müelliflik, fenni mesuliyet, şantiye şefliği, yapı müteahhitliği ve kayıtlar" şeklinde değiştirilirken, bu maddede yapılan düzenlemeyle fenni mesuliyet ve müteahhitlik konularında yeni usul ve esaslar getirildi ve şantiye şefliği konusu da ilk defa yasada düzenlemeye tabi tutuldu.

28. Madde'de yapılan değişiklikle "Yapıda inşaat ve tesisat işleri ile kullanılan malzemelerin kamu adına denetimine ilişkin fenni mesuliyet, ruhsat eki etüt ve projelerin gerektirdiği uzmanlığı haiz meslek mensupları tarafından ayrı

ayrı üstlenilmek zorundadır" denilerek, fenni mesuliyetin kamu adına yapılan bir denetim olduğu yasaya girerken, yapı sürecinde uzmanlık gerektiren her meslek alanına ilişkin ayrı ayrı fenni mesullerin bulunması gerektiği de ilk defa yasada yer aldı.

Bugüne kadar EMO'nun uzmanlık alanında yer alan elektrik yapım işlerindeki fenni mesuliyetle ilgili olarak fen adamlarıyla yaşanan kimi yetki tartışmalarına da 28. Madde'de yapılan düzenlemeyle son verildi. 28. Madde'de fenni mesullerin mimar ve mühendisler olacağı açık olarak düzenlendi ve bu alanda fen adamlarının da yer alacağı yeni bir iş bölümüne gidildi. "Fenni mesuller, Bakanlık tarafından çıkarılan yönetmelikte belirlenen sınıf, özellik ve büyüklüğe sahip bulunan yapıların denetimi faaliyetine yardımcı olmak üzere, 38'inci maddeye göre uygun nitelikte ve sayıda fen adamı istihdam etmek mecburiyetindedir" hükmü getirilen maddeyle, daha sonra Bayındırlık ve İskan Bakanlığı tarafından çıkartılacak yönetmelikte belirlenecek yapılarda, mimar ve mühendis unvanlı fenni mesullerin yanlarında fen adamı istihdam edeceği öngörüldü. Bu güne kadar yürürlükte bulunan

mevzuat çerçevesinde de elektrikle ilgili fen adamlarının fenni mesuliyet üstlenmeleri olanağı bulunmadığı halde, Bayındırlık ve İskan Bakanlığı ile kimi belediyelerin uygulamaları nedeniyle fen adamlarının fenni mesuliyet yapmaları sağlanıyordu. EMO tarafından sürekli dava konusu edilen ve ancak yargı kararlarıyla düzeltilen bu konu, Yasa'da yapılan bu değişiklik sonrası netliğe kavuşmuş oldu. Yasa'nın yürürlüğe girmesiyle artık tartışma konusu olmaktan çıkan fenni mesuliyetin mimarlar ve mühendisler eliyle yürütüleceği ve fen adamlarının

yardımcı teknik görevli olarak bu sürece dahil olacağı gerçeği karşısında, mühendisler ve fen adamları arasındaki önemli bir anlaşmazlık konusu ortadan kalmış oldu.

Yeni düzenlemeyle yapım işlerinde yetki belgesi olmayan usta çalıştırılmayacak ve şantiye şefi bulundurulmaksızın yapım işi sürdürülemeyecek. Bu duruma aykırı bir yapım faaliyeti tespit edildiğinde ya da yapının mevzuata aykırı yapıyor olması halinde fenni mesuller durumu 6 iş günü içerisinde sorumlu oldukları ilgili idareye bildirmek zorundalar. Fenni mesullerin istifası halinde daha önce bu durumu 3 iş günü içinde bildirmeleri öngörülürken, yeni düzenlemeyle bu süre 6 iş gününe çıkartıldı. Ancak bu bildirim üzerine ilgili idare tarafından en geç 3 iş günü içerisinde işlem yapılması zorunlu tutuldu.

Fenni mesulün istifası halinde, istifa tarihinden önce yapılan işlere dair sorumluluğu devam ederken, yeni atanan fenni mesul, daha önce yapılan işlerin denetlenmesinden ve eksiklik ve hata var ise giderilmesini sağlamaktan ve bildirimde bulunmaktan da sorumlu olacak.

Yeni düzenlemeye göre yapıya ilişkin bilgiler, ilgili idarece, etüt ve proje müelliflerinin, fenni mesullerin, yapı müteahhitlerinin ve şantiye şefi mimar veya mühendisin üyesi bulunduğu meslek odasına, üyelik kayıtlarına işlenmek üzere bildirilecek. Ayrıca fenni mesuller, mesuliyet üstlendikleri yapı ile alakalı olarak yapı müteahhitliği, şantiye şefliği, taşeronluk ve malzeme satıcılığı yapamayacak ve yapı sahibi, yapısının fenni mesuliyetini üstlenemeyecek.

Düzenlemeye göre Bakanlıktan veya Bakanlıkça yetkilendirilmiş idareden yetki belgesi almaksızın, inşaat ve tesisat dahil yapım işlerinin müteahhitliği üstlenilemeyecek ve müteahhitlerin yetki belgeleri geçici veya daimi olarak düzenlenebilecek. Gerçek kişilere ve özel hukuk tüzel kişilerine yapı inşa eden müteahhitlerin kayıtları, her yapı için ayrı tutulacak.

28. Madde'de yapılan düzenlemeyle artık yapım işlerinde şantiye şefi bulundurulması zorunlu hale gelirken, bu görevi mimar ve mühendisler üstlenecek.

İmar Yasası'nın 42. Maddesi'nde yer alan idari yaptırımlarla ilgili hükümler Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilmişti.

Yeni düzenlemeyle bu maddede de değişikliğe gidilerek, Anayasa Mahkemesi'nin tespit ettiği hukuka aykırılıkların giderilmesi amaçlandı.

3194 sayılı İmar Yasası'nın yönetmeliklerle ilgili 44. Maddesi'nde de yeni düzenlenecek konuları da içerecek şekilde değişikliğe uğrarken, yönetmelik çıkartılırken Milli Eğitim Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Mesleki Yeterlilik Kurumu, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği, Türkiye Esnaf ve Sanatkarlar Konfederasyonu, Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği'nin görüşlerinin alınması öngörüldü.

Yeni yasayla 180 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 12. Maddesi'nin (h) bendinde yapılan değişikliğin, yasa taslağında yer alan şekliyle, ilgili komisyonda redaksiyona tabi tutularak yasalaşan şekli arasında fark bulunuyor. Yasanın taslak halinde bu maddeyle yalnızca yapı müteahhitlerine yetki belgesi verilmesi Bakanlığın görevleri arasında sayılırken, yayımlanan yasadaki müteahhit kelimesi çıkartılarak, "gerçek kişilerin, özel hukuk tüzel kişilerinin ve kamu kurum ve kuruluşlarının yurt içindeki harita ve plan işleri ile inşaat ve tesisat dahil yapım işlerini üstlenmek isteyen, ilgili mevzuatında belirlenen nitelikleri taşıyan gerçek kişilere ve özel hukuk tüzel kişilerine; tutulan kayıtları da dikkate alarak yetki belgesi vermek" şekline dönüştürülmüş durumda. Kimi yanlış anlaşılmalara neden olacağı ya da uygulamada sorun yaratacağı anlaşılan bu düzenlemeyle ilgili olarak TMMOB ve EMO tarafından hukuki inceleme yapılmaktadır. İnceleme sonucu ortaya çıkacak duruma göre gerekli her türlü hukuki yola başvuru olarak, yanlışlığın giderilmesi için TMMOB düzleminde çaba sarf edilecektir. ◀

